

Cena prenumeraty:
w Łodzi
Kwartalnie Mk. 135.
Miesięcznie „ 45.
za roznośnienie
5.00 fen. miesięcznie.
Z przesyłką poczt.
Kwartalnie Mk. 150.
Miesięcznie „ 50.
Poza Łodzią egz. 2.10
W Ameryce 1/2 dolar.
miesięcznie.

**Pamiętajcie
o żołnierzu
w oboje.**

KALENDARZYK
Piątek, Teresy P.
Sobota, Martyniana M.
Niedziela, Jadwigi Wd.

REDAKCJA
w ŁODZI
Al, Kaściuszki 41
TELEFON 28,

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Piątek, dnia 15 października 1920 roku.

Z Warszawy i z biur ogłoszeń. ogłoszenia do Rozwoju przyjmuje wyłącznie „Reklama Polska”

Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofiar administracja nie odpowiada.

CENA OGŁOSZEŃ: Przed tekstem mk. 5 w tekście mk. 5 zwyczajnie 3.30 mk. nekrologi mk. 3 za wiersz nonparel. **Drobne ogłoszenia** 50 fen. za wyraz: Dla poszukujących pracy 40 f. Komunikaty mk. 5.— Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Stronica przed tekstem w tekście dla ogłoszeń podzielona na sześć łamów za tekstem na 5 łamów. W tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi tylko na 2, 4, 6 łamów. **Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne.** Można zamawiać „Rozwój” w ZGIERZU u p. Lacha Kiosk.

KINO **3** - cia serja **„CZERWONY AS”** **OSTATNI DZIEŃ**
Polonia **„ZASADZKA POTWORA”** w roli — **MAJJA** —
16 Konstantynowska 16 **„ZASADZKA POTWORA”** głównej — **WALCAMP** —
Największe arcydzieło Ameryki! 3177

Międzynarodówka czy narodowość?

Ścierają się już od lat kilkudziesięciu dwa prądy, dwa pojęcia, dwa odrębne systemy na terytorium ziem polskich; a to narodowy i socjalny. Na terytorium b. Królestwa kongresowego, jakkolwiek socjalizm wtargnął tu w tym samym czasie kiedy znalazł się w Wielkopolsce i Małopolsce, to jednakże nie mógł się rozwinąć z powodu oporu rządów carskich.

Kiedy Polska zyskała samodzielność, pierwsze rządy objęli w swoje ręce narodowcy z wyjątkiem Lubelskiego, gdzie zawiązał się nowy rząd socjalistyczny.

Po paru dniach socjaliści wytrącili dzieło z rąk narodowców i sami zagarnęli władzę.

Ze starć dwóch stronnictw wyłonił się pierwszy rząd socjalistyczny Moraczewskiego, który począł urzędy obsadzać swymi zwolennikami i towarzyszami.

Rząd ten jednak nie znalazł oddźwięku w narodzie i musiał pod presją ustąpić miejsca rządowi Paderewskiego.

Znakomity patriota i działacz w kierunku odrodzenia Polski, dla której zyskiwał rządy amerykański (Stanów Zjednoczonych), francuski i angielski, długo znajdował się po za krajem, a więc nie był wtajemniczony w prądy, które opanowały wewnętrzne sprawy nasze.

Obracając się dwa lata na terenie Stanów Zjednoczonych przejął taktykę, kierunek i nastój ludności polskiej tam osiadłej, a wróciwszy do kraju, przywiózł już swój własny system rządzenia.

Zamiast oczyścić z naleciałości różne urzędy Paderewski pozostawił wiele niekwalifikujących się ludzi na dawnych stanowiskach, którzy potem, zamiast mu być pomocnymi w robocie, zajęli się wprost agiacją socjalną, utrudniając budowę państwa, wymagającego namiętnej pracy i wprawności.

Tymczasem traktat wersalski zbliżał się ku końcowi. Paderewski go podpisał. Obok traktatu wyrosła nowa instytucja „Liga Narodów” na którą cała koalicja silny położyła nacisk.

Obiedwie te instytucje wysunęły na czoło swoich żądań hasło; samostanowienie o sobie i etnograficzną granicę państwa.

Paderewski był obecny nieomal przy na-

rodzinach tych hasła, widział, jak się nimi zajęli najwybitniejsi ludzie świata i jeszcze wtedy nie zdobył się po powrocie do kraju na stanowczy zwrot w swojej polityce i dalej chciał w Polsce zostać rzecznikiem idei amerykańskich i ustroju polityczno-społecznego, jaki napotkał w Stanach Zjednoczonych.

To podkopało do ostatka jego możliwość utrzymania się przy sterze państwa, a szkoda, boć człowiek posiadał głęboką miłość kraju i nieskazitelną uczciwość.

Widzimy więc, że miłym środkiem dziś w Polsce chodzić nie można. Rząd musi być zdecydowany i pewny siebie, nie dający się ogłupiać, omamiać hasłami i krzykami lewicowej międzynarodówki, która coraz bardziej traci swój grunt pod nogami.

Inaczej też być nie może!

Wszakże traktat wersalski i Liga narodów ogłosiła hasło etnograficznych, a więc zwarcie narodowych i określonych granic.

Powrót do hasła 1848 roku zupełnie dziś zapanował nad światem, spychając na drugi plan Marksów i innych działaczy na gruncie międzynarodowym. Jeżeli postępową Francja, walna Ameryka i konstytucyjna Anglja tworząc traktat wersalski wysuwa na pierwszy plan narodowość, to jest to najlepszy wskaźnik, po jakiej drodze ma świat posuwać się w przyszłość.

Prawda, na drugim końcu Europy leżało obszerne mocarstwo, które pod wpływem narządów żydowskich pragnęło ugasić ideały narodowe, aby na miejsce ich zasiać ziarno do międzynarodówki zbliżone, ale jak widzimy, trzyletnia robota tych najezdców semickich dała tylko destrukcyjne rezultaty. Liga narodów i traktat wersalski zyskują z dniem każdym na sile i znaczeniu. Łatwo z tego wysnuć, pewien wniosek.

Otóż Liga narodów i traktat wersalski otwierają nowe drogi dla każdego narodu, który w najmniejszych oazach może się organizować sam u siebie. Jeżeli narody do tego dążą, jakież cel może mieć hasło „proletariusze wszystkich krajów łączcie się”?

Kuglarstwo i masoneria żydowska dowiodła już na Rosji, do czego prowadzą podobne organizacje i dlatego zaznaczamy, że naród polski musi zdecydować się na prostą drogę, któraby go z tego domu niewoli raz na zawsze wyprowadziła!

Sprawa Wilna.

GEN. ŻELIGOWSKI DO WOJSKA I LUDNOŚCI LITWY ŚRODKOWEJ.

GRODNO. 10-10 — (Ag. Orient.) — Osoby, przybyłe z Wilna komunikują, że w chwili wyruszenia w celu zajęcia Wilna, gen. Żeligowski wydał rozkaz następujący:

Zołnierze i Ludność Litwy Środkowej! Ziemię Grodzieńską i Lidzką, po tylu trudach i ofiarach oswojone od dzikich hord bolszewickich i Wilno, przed którym sprzymierzona z Polską Ententą wstrzymała polskie szeregi układem bolszewicko-litewskim, bez udziału obywateli tego kraju, pod panowni rządu litewskiego zostały oddane.

Komisja Ententy, tam, gdzie, w Suwałkach o ich losie, lecz bez głosu również ludności, chce decydować.

Na to się zgodzić nie możemy.

Z bronią w ręku prawo nasze stanowienia o sobie obronimy.

Obejmując Naczelne Dowództwo nad Wami, w imię prawa i honoru naszego — wspólne z Wami uwolnić ziemie nasze od najeźdźcy, ażeby Sejm Ustawodawczy tych ziem w Wilnie zwołać, który jedyny o ich losach decydować będzie. Dla tymczasowego zarządu tych ziem Litwę Środkową stanowiących, powołam obywateli tego kraju, ażeby ład, spokój i porządek zabezpieczyć.

W imię tego naprzód!
Matka Boska Ostrobramska nasze czyste pobudki niech błogosławi!

(—) Żeligowski.
General i Naczelny Dca Wojsk Litwy Środk.

W Wilnie.

Z Wilna dochodzą wiadomości, iż po wejściu tam dywizji litewsko-białoruskiej, przeniesiony tam rząd kowieński nie wyniósł się z miasta. Pozostały również wszystkie misje zagraniczne z wyjątkiem sowieckiej, która wyjechała.

Gen. Żeligowski powołał nowy zarząd miasta, do którego weszli tylko Polacy, gdyż nikt z innych narodowości wejść nie chciał. Zarząd składa się z przedstawicieli różnych warstw ludności, delegowanych przez instytucje społeczne.

Ludność polska powitała z niezwykłym entuzjazmem powrót wojska polskiego.

Gen. Żeligowski do rządu kowieńskiego.

General Żeligowski wydał następującą odezwę do rządu kowieńskiego, w której mówi m. in. że z Litwą północną walczyć nie chce. Granice między Litwą środkową a północną określone będą za pomocą plebiscytu. General ma nadzieję, że wszelkie trudności przy ustalaniu granicy usuną konstytuanty kowieńska i wileńska. Ostatnia zwołana będzie niezwłocznie.

Barwy państwowe Litwy środkowej.

Rząd Litwy środkowej uznał jako barwy państwowe: biały i niebieski. Sztandary w tych barwach powiewają na murach Wilna. Na ratuszu wisi flaga Polski.

PRASA GODZI SIĘ Z WARUNKIEM ZAJĘCIA WILNA

CHORSEA. 14. (PAT) Omawiając trudności, jakie powstały dla rządów francuskiego i angielskiego z powodu zajęcia Wilna przez gen. Żeligowskiego, dzienniki angielskie naogół okazują zrozumienie dla ciężkiego położenia w jakim znalazł się rząd warszawski.

LIGA NARODÓW.

LONDYN. 14. (PAT) Rada Ligi narodów na swym posiedzeniu w Brukseli dnia 20 b. m. zajmie się prawdopodobnie sprawą konfliktu polsko-litewskiego.

Prezydium Ligi narodów zwołuje według „Rzeczyposp.“, na 20 bm. posiedzenie, aby się zająć sporem litewsko-polskim. Delegacja Ligi narodów udaje się do Wilna, aby na miejscu pośredniczyć w sytuacji, jaka się wytworzyła. Prezydent Ligi Bourgeois, który sam zamierza wyjechać do Wilna, oświadczył, że rząd polski potępił krok dywizji Żeligowskiego i jest gotów przestrzegać ustalonych granic i położyć kres zajściu.

Wojska gen. Żeligowskiego, posuwając się na północ w kierunku Święcian, przełamały opór 11 dywizji sowieckiej, wzięto 100 jeńców bolszewickich i 30 litewskich. Jeszcze raz potwierdza się bliski kontakt bolszewicko-litewski. Według wiadomości, otrzymanych od zbiegłej przed gwałtami litewskimi ludności, wojska litewskie koncentrują się w kierunku Wilna.

Z rokowań pokojowych

JAKIE SĄ WARUNKI PRZEDWSTĘPNE POKOJU

Preliminaria pokojowe nie są jeszcze pokojem, a raczej podstawą do opracowania pokoju.

Na tych warunkach będą się opierały strony, układając obrzmia maszynę pokojową.

Jestto jednak praca zasadnicza, niejako druga wytyczna.

Otóż preliminarja pokojowe przedstawiają się mniej więcej w takiej formie.

W pierwszym paragrafie jest mowa o granicach i uznaniu niepodległości Ukrainy i Białorusi, w 2—im o uznaniu wzajemnej suwerenności i niewtrącaniu się do spraw wewnętrznych, 3—ci traktuje kwestję obywatelstwa, 4—ty zabezpieczenie rozwoju kulturalnego, 5—ty zrzeczenie się wzajemne kosztów wojennych, 6—ty, wymianę jeńców, 7—my wymianę zakładników i jeńców cywilnych, oraz zorganizowanie przewozu tych że, 8—my zniesienie postępowania karnego i wykonania kar, 9—ty amnestję dla Rosjan w Polsce i Polaków w Rosji. Reszta artykułów rozejmu odnosi się do spraw hadlowych, zwrotu zrabowanych zabytków, 18—ty mówi o zobowiązaniu obu stron, że podejmują się w myśl preliminarzy zawrzeć traktat pokojowy. Sprawę złota odłożono na później.

OBIECANKI JOFFEGO.

Osiągnęliśmy z Polską, mówił Joffe, do korespondentów, zupełne porozumienie do Wielkich Łuków Spotkam się tam z Cziczerinem.

Następnie udaje się do Rumunii, gdyż zadaniem mojem będzie teraz zawarcie pokoju z Rumunją. W chwili gdy to się stanie, wschód Europy będzie uspokojony. Mając pokój na naszych zachodnich granicach zlikwidujemy Wrangla, poczem przystąpimy do pracy produktywnej.

Dalsze szczegóły ugody polsko-rosyjskiej.

Ostateczne zredagowanie preliminarjów.

Dnia 11 b. m. o godz. 3 rano, skończyło się posiedzenie komisji redakcyjnej, pisze „Kur. Poran.“, której prace dobiegły już kresu. Ostatnią jej czynnością było porównanie wszystkich trzech tekstów, a mianowicie polskiego, rosyjskiego i ukraińskiego. Cała umowa polsko-sowiecka składa się z 3 części.

Pierwsza zawiera warunki preliminarjów, druga—warunki rozejmu, trzecia — protokół dodatkowy w sprawie udziału Polski w zapasie złota b. rosyjskiego banku państwa.

Część pierwsza składa się z 17 artykułów, których treść już podawaliśmy. Przybył do nich jeszcze artykuł 18, który obejmuje postanowienie, że Rosja i Ukraina sowiecka przyjmują odpowiedzialność za stosunek innych państw federacyjnych sowieckich do Polski.

Umowa rozejmowa.

Umowa o rozejm zawiera 12 artykułów. Rozejm zaczyna się w 6 dni po podpisaniu. Rozejm obejmuje 21 dni i przedłuża się automatycznie, w razie niewymówienia na 48 godzin naprzód. Linja rozejmowa jest identyczną z linią frontu, zajmowaną przez wojska nasze w chwili podpisania rozejmu. W miejscach, gdzie armja polska nie osiągnęła naszych granic, tam przysunie się do nich. Ma to zwłaszcza za stosowanie na południu. Od wyznaczonej w ten sposób linii bolszewicy cofną się 15 kilometrów wstecz.

Wojskowe warunki rozejmu.

Najwięcej trudności sprawiały przy redagowaniu punkty, dotyczące wojskowych warunków rozejmu. Rozejm wejdzie w życie na faktycznej linii frontu, aż do uprawomocnienia preliminarzy, to znaczy na okres kilkotygodniowy.

Następnie wojska wycofają się na linię demarkacyjną. Bolszewicy domagali się pasa neutralnego po obu stronach linii rozejmowej. Delegacja polska zgodziła się na pas neutralny jedynie na wschód od linii rozejmu.

Ratyfikacja preliminarzy pokojowych.

Z kół delegacji sowieckiej donoszą, że preliminarze pokojowe staną się prawomocne

dopiero po ratyfikacji przez odnośne rządy, a nastąpić najpóźniej w dni 15 od chwili podpisania, wymiana zaś dokumentów ratyfikacyjnych ma nastąpić w 10 dni po ich ratyfikowaniu w Rydze.

Joffe wyraża przekonanie, że rząd sowiecki bezwzględnie umowę ratyfikować będzie. Natomiast istnieje w łonie delegacji sowieckiej obawa, że rząd polski poczynić może pewne zastrzeżenia, zwłaszcza wobec rozpaczliwej sytuacji militarnej sowieców.

Termin ratyfikacji.

Termin ratyfikacji preliminarjów określony jest w artykule 17 układu. Termin ratyfikacji oznaczony za dni 15, poczem w 6 dni ma nastąpić wymiana dokumentów ratyfikacyjnych.

Libawa-miejscem wymiany ratyfikacji.

Za miejsce wymiany dokumentów ratyfikacyjnych obrano Libawę. Grał przy tem rolę wzgląd, że komunikacja między Warszawą a Libawą jest łatwiejsza, aniżeli między Warszawą a Rygą.

Sowieci komisarzy przyjął warunki pokoju.

W Moskwie odbyło się 9 bm. posiedzenie Rady komisarzy ludowych. Otrzymała ona radiotelegraficznie do zatwierdzenia warunki pokoju preliminarznego w Rydze. Po dyskusji przeprowadzono głosowanie. Dwóch komisarzy oświadczyło się przeciw przyjęciu tych warunków 18 za ich przyjęciem.

Jak się pocieszają w Sowdepji.

Dzienniki sowieckie zamieszczają obszerny artykuł, tłumaczące, że Polska musiała wrzeć pokój. Powodem tego przymusu było bardzo niebezpieczne wewnętrzne położenie w Polsce. Gazety sowieckie opowiadają z całą powagą, że sytuacja wewnętrzna w Polsce jest okropna i stąd wyprowadzają chęć pokoju, objawioną przez polską szlachtę. Zarazem oświadczają, że nie można polegać na podpisie takich aferzystów, jak polskie pany“. Trzeba, aby Polska widziała się sowdepji, a przede wszystkim trzeba rozbić Wrangla.

Wilno przedmiotem obrad sejmowych.

WARSZAWA 14 (PAT) Sejm. Po odczytaniu interpelacji zabrał głos marszałek sejmu i oświadczył, że od różnych klubów otrzymał zapytania, jak rząd zamierza się zachować w sprawie wileńskiej. Zapytania te przedłożył marszałek rządowi i dziś zapytuje prezydenta ministrów, czy jest gotów sejmowi na to odpowiedzieć.

Witos oświadcza: Od chwili wygłoszenia mego ex spona zaszyły wydarzenia, które wywrą niezawodnie wpływ na najbliższą przyszłość naszego państwa. Wpomniałem już na posiedzeniu 8 października o dojeździe do skutku ugody między Polską a rosyjską delegacją w Rydze. Preliminarja pokojowe podpisane dnia 12 b. m. nie zaspokoją w pełni aspiracji narodu polskiego. Zostawiają one poza granicami Polski wielką liczbę Polaków, ale czynią zadosć duchowi umiarkowania i dążeniem Polski do zakończenia wojny, dając równocześnie Polsce możliwość oddechu na wschodzie (Brawa). Obie strony zgodziły się w Rydze na to, że o ile między Litwą a Polską będą terytoria sporne, to sprawa przynależności tych terytorjów do jednego z tych państw należąc będzie wyłącznie do Polski i Litwy. Na tych właśnie terytorjach zbieg rzeczy przyniósł w ostatnich dniach nowe wydarzenia. Dnia 8 b. m. litewsko-białoruskie dywizje pod dowództwem gen. Żeligowskiego, zerwawszy wszelką łączność z armją polską samowolnie udały się na północ i 8-9 b. m. zajęły Wilno. Aczkolwiek rząd polski rozumie rozgoryczenie oficerów i żołnierzy, którym po dwóch latach ciężkich walk prowadzonych w myśl wywalczenia wolności dla całego kraju, zabrakło dostępu do rodzinnego Wilna, to

jednakowoż wylamanie się z posłuszeństwa i zerwanie węzłów z armją polską jest jaskrawym naruszeniem obowiązków wojskowych, które żadną miarą nie mogą być nie może i co do którego władze polskie sirowe śledztwo przeprowadzą. Jak wiadomo, utworzyła się w Wilnie tymczasowa władza pod nazwą komisji rządzącej Litwy środkowej. Komisja ta, zwróciła się do rządu polskiego o deklarację, w której oświadczała o miar zapewnienia mieszkańcom ziem wileńskiej możliwości samookreślenia prosi rząd polski o zasłonięcie tego kraju od napadów ze wschodu i o wysłanie delegacji do Wilna dla przeprowadzenia pertraktacji. Rząd polski stał zawsze na stanowisku samookreślenia woli Wileńszczyźni, a opierając się na wielokrotnie wyrażonej woli ludności tej ziemi, uważa ją za część niepodległą Polski. Praw jednak do tej ziemi zamierzał osiągnąć dochodzić innymi drogami, aniżeli te, które obrała komisja rządząca. Zanim rząd polski wysła delegację dla porozumienia się z komisją rządzącą, musi mieć pewność, że rzeczywiście komisja rządząca ma zamiar sprawiedliwie zapewnić ludności możliwość wypowiedzenia się o swoim losie (Stusznie). Możliwość napadu z którym się liczy komisja rządząca, wobec tego, że wojska polskie stoją na wschód od Wilna, nie jest prawdopodobna. Natomiast zajęcie przemocą Wilna i ziem wileńskiej przez jakiekolwiek siły obce musi być Polska uznać za zamach na swobodną i legalną politykę (Iluczne brawa), przeciwko któremu byliśmy zmuszeni kategorycznie zaprotestować (Iluczne brawa). Głos: Wilno 14.10.20).

Zajęcie Wilejki.

Warszawa 14 (PAT) Oddziały nasze w pościgu za rozbitym nieprzyjacielem pod Mołdeczem zajęły Wilejkę. Na północ od Radoszkowicz w walkach w dniu 13 b. m. jazda nasza wzięła z górą 500 jeńców oraz zdobyła 6 karabinów maszynowych.

Na Polesiu obsadziliśmy Lenino i Turów.

Na froncie południowym sytuacja naogół niezmienną.

Zauważono większe ugrupowania sił bolszewickich na linii rzeki Słuczy od Lubowa do Miropola.

Sztab generalny.

Definitywne rokowania pokojowe w Rydze?

Donoszą do „Rzeczyposp.“; Uzyskane warunki traktatu pokojowego osiągnięto dzięki najzupełniejszej solidarności całej delegacji polskiej, Zasadniczą cechą traktatu preliminarznego jest obalenie zasady federacyjnej. Wszystkie główne punkty przyjęto w myśl żądań polskich, mianowicie: Rosja nie będzie się mieszać do sporu polsko-litewskiego; wytyczenie granicy ma nastąpić natychmiast po ratyfikacji preliminarzy; Rosja zwróci mienie Polski, wywiezione w czasie wojny i zobowiązuje się do rozrachunków z tytułu aktywności ziem polskich w życiu gospodarczym Rosji; archiwa polskie będą zwrócone; Rosja przyznaje Polsce najwyższe uprzywilejowania w restytucji jej mienia i w odszkodowaniach za czas rewolucji. Joffe oświadczył w rozmowie z koresp. „Rzeczyposp.“, że uważa Rygę za najodpowiedniejsze miejsce do wymiany aktów ratyfikacyjnych preliminarzy i do prowadzenia definitywnych rokowań pokojowych i będzie obstawiał przy Rydze jako miejscu rokowań. Do zawarcia traktatu definitywnego otrzymał już z Moskwy pełnomocnictwa. Ratyfikacja preliminarzy w centralnym Komitecie wykonawczym sowieckim jest już zapewniona.

W ostatniej chwili przed podpisaniem preliminarzy przybyła do Rygi delegacja ludności z powiatów dziśnieńskiego i wilejskiego, aby domagać się przyłączenia tych powiatów do Polski. Wśród delegatów zapanowała nieopisana radość na wieść, że sprawa ta już została pomyślnie załatwiona.

Umowa rozejmowa.

P. A. T. ogłosił tekst umowy o rozejm, sporządzonej i podpisanej w Rydze 12 b. m. Z powodu spóźnionej porę podamy tekst w następnym numerze.

Emigracja rosyjska przeciw pokojowi.

Wiadomość o bliskim podpisaniu pokoju w Rydze i o jej warunkach zbudziły protesty wśród emigrantów rosyjskich w Paryżu. „Posledni Nowosti“ zatytułowały artykuł o pokoju rosyjskim „Nowy Brześć—Litewski“. Oświadczają że bolszewicy oddają Polsce ziemie czysto rosyjskie. „Poslednim Nowostom“ dość spojrzeć na mapę, jaką podaje „Times“ aby spostrzedz że rząd warszawski wyciął korytarz dzielący Litwę od Rosji. Organ rosyjski zgodził się na przyznanie Polsce takich granic, ale tylko na czas dopóki bolszewizm nie będzie całkiem zdławiony. Do tego czasu są te granice koniecznieścią strategiczną. Są nawet potrzebne dla Europy, ażeby ją uchronić przed niebezpieczeństwem bolszewickim. Przeciw tej nowej mapie nie należy więc protestować o tyle, o ile będzie tymczasowa. Ale właśnie w tym leży jądro kwestji — ubolewają „Posledni Nowosti“; idzie o to, czy Polska będzie uważała te granice również za barierę tymczasową przeciw niebezpieczeństwu bolszewickiemu, czy zechce ustalić ją na zawsze. Naród rosyjski — grożą „Posledni Nowosti“ — nie uzna za obowiązującą żadnego traktatu podpisanego przez rząd bolszewicki. Naród rosyjski nie zgodzi się na oderwanie ziem czysto rosyjskich, a po sfumieniu bolszewizmu zażąda rewizji wszystkich traktatów.

Sztuczne granice wycięte w żywym ciele Rosji będą musiały runąć — kończy swoje pogroźki „Posledni Nowosti“.

Delegacja z Wołynia.

Przybyła do Warszawy delegacja Rad ludowych Wołynia z powiatów; Włodzimierskiego, Kowelskiego, Łuckiego, Rówieńskiego i Sarnieńskiego. Rady ludowe, jako przedstawicielstwo całej ludności bez różnicy narodowości i wyznania, powołane przez tę ludność drogą nieskrępowanych wyborów, mając za sobą na Wołyniu roczną już przeszłość pracy, w której niezmiennie stały na gruncie państwowości polskiej, są pod tymi względami wyrazem dążeń i życzeń szerokiej masy ludności. Po uwolnieniu Wołynia od najazdu bolszewickiego, Rady ludowe w uroczystych rezolucjach raz jeszcze stwierdziły wolę ludności tej w kierunku nierozdzielnej łączności z Polską, oraz wysunęły szereg aktualnych postulatów natury administracyjnej i gospodarczej. Delegacja przybyła do Warszawy w celu przedstawienia postulatów tych odpowiednim czynnikiem rządowym. W skład delegacji wchodzi: Polacy, Rusini, Czesi, Niemiec i żyd. Delegacji towarzyszą; delegacja Stowarzyszenia ukraińskiego „Proswitu“ pp. Łuckiewicz Marek i Balicki oraz delegacja Rady miejskiej miasta Włodzimierza. Spodziewany jest też przyjazd delegacji Rad miejskich miast Kowna i Łucka.

Organizacja terrorystyczna.

W piątek w nocy dokonano szczegółowej rewizji w ukraińskim narodowym domu we Lwowie. Aresztowano 18 osób, ukraińców i żydów i znaleziono wiele dowodów istnienia tajnej organizacji antypolskiej. Organizacja ta planowała zamachy terrorystyczne.

Łodzie podwodne bolszew. na Bałtyku.

Londyn 14 (PAT) Mimo ostreżeń rządu angielskiego łodzie podwodne bolszewickie wtargnęły na morza Bałtyckie.

Sukcesy Wrangla.

Paryż 14 (PAT) Przekroczywszy Dniepr, gen. Wrangel wziął do niewoli 9 b. m. 19, 23 i 24 pułk sowieckie.

WRANGEL OBAWIA SIĘ POKOJU POLSKO-BOLSZE WICKIEGO.

W kołach urzędowych Wrangla wiadomości o przebiegu rokowań polsko-bolszewickich wywołują wielkie przygnębienie, wzmagane jeszcze faktem, że dotychczas niema u Wrangla misji dyplomatycznej polskiej. W sferach urzędowych upatrują w tem wyraz niechęci do odradzającej się Rosji.

Maklakow, powróciwszy z Sewastopola, w rozmowie z korespondentem „Russpessa“ oznajmił co następuje: Położenie gen. Wrangla, dzięki zbliżającym się ku końcowi rokowaniom w Rydze stało się, oczywiście, trudniejszym, lecz nie rozpaczliwym. Być może, zajdą okoliczności, że będzie on zmuszony cofnąć się na Krym, aby łatwiej powstrzymać napór wszystkich sił czerwonej armji. Zawieszenie broni przyczyni się do przedłużenia władzy Sowietów, gdy tymczasem trwająca w dalszym ciągu wojna położyla by kres bolszewizmowi wogóle. Obecnie należy oczekiwać, że z nastaniem wiosny bolszewicy zebrawszy większe siły zaczyną znów zagrażać Polsce, agitując intensywniej na Bałkanach na Wschodzie.

BARBARZYŃSTWA BOLSZEVIKÓW W RÓWNEM.

Błędnie zbrodni bolszewickich, popełnionych tylko w Równem stwierdza, iż śpiącemu czerwoni zamordowali około 600 ludzi zupełnie niewinnych: kobiet, dzieci i starców. Między innymi zamordowali Darowskiego Redlicha oraz francuza Lerou, tylko za to, że nie chcieli nieść do komunizmu. Wśród zamordowanych są

jeńcy polscy. Wśród tej kategorii ofiar poznano szeregowca żandarmerji polowej Janiszewskiego Stefana, który został wzięty do niewoli pod Kowlem i zamordowany był w czerezwyczące w bestjałski sposób: zmiażdżono mu zupełnie głowę. Wielu jeńców naklaniano do zdrady, obiecując powrót bez przeszkód do kraju z warunkiem wywołania w Polsce rewolucji.

TYLKO DWA PULKI.

LJON. 14 (PAT) Z Sebastopola donoszą: Wojska gen. Wrangla sforsowały Dniepr i kontynuując ofensywę, zajęły miejscowości Łukaszówkę i Pomankówkę wzięły przytem do niewoli dwa pułki sowieckie.

„TEMPS“ O GÓRNYM ŚLASKU.

PARYŻ. 14. (PAT) W obszernym artykule „Temps“ występuje ostro przeciw kampanji niemieckiej w sprawie Górnego Śląska, zamierzającej do sfalszowania warunków traktatu wersalskiego, dotyczących plebiscytu. Artykuł kończy się konkluzją, że warunki traktatu nie mogą być pod żadnym pozorem zmienione na korzyść Niemców. Jednym środkiem do pobieżenia agitacji jest przyspieszenie plebiscytu oraz stworzenie warunków gwarantujących sprawiedliwie przeprowadzenie tegoż.

Gdańsk a Polska.

GDANSK 13—10 (PAT) W sobotę odbył się wiec zwołany przez Radę ludową na którym ustalono następującą rezolucję: 1) protestującą przeciw pogwałceniu ludności polskiej przez konstytuante gdańską przy wyborze delegacji gdańskiej do narad nad konwencją polsko-gdańską w Paryżu; 2) wzywającą rząd polski, by z całą siłą bronił w Paryżu praw polskich i nie dopuścił do pogwałcenia ludności polskiej w Gdańsku, do czego zmirzają gdańskie projekty konstytucyjny i konwencyjny z Polską.

GŁOSOWANIE.

WIEN. 14. (PAT) Z Celowca donoszą: Wyniki głosowania są następujące: 11852 głosów (59 proc.) oddano za Austrią, 15096 za Jugoslawją.

HALLER NA WIECU.

General Józef Haller bawiąc w Białej na Morawie został zaproszony na wiec, gdzie był owacyjnie witany przez polaków i Niemców tam obecnych.

Wśród innych mowców zabrał głos nasz generał. W przemówieniu swoim zaznaczył, że Polska potrzebuje po zawarciu pokoju przede wszystkim pracy organizacyjnej, dalej oświadczył „Polska wojny nie pragnie. Wojnę narzuconą przyjmie i przeprowadzi zwycięsko do końca“.

Słowa te znalazły tutaj, na pograniczu czeskim i pruskim właściwy oddźwięk.

DECHANEL.

PARYŻ. 14. (PAT) Jak donosi „Journal“, stan zdrowia byłego prezydenta Dechanela znacznie się poprawił.

Tańczące urodziny Joffego.

Przedwczoraj przypadł dzień urodzin Joffego. Delegacja bolszewicka urządziła szereg uroczystości. Odbyła się uczta, a następnie w hotelu Petersburskim urządzono tańce.

KRONIKA

TEATR KU CZCI HETMANA.

Wczoraj odbył się w Teatrze polskim uroczysty wieczór ku czci hetmana Stan. Żółkiewskiego. Naprawdę żałować trzeba, że teatr nie był zaplinitony jak przy takiej uroczystości spodziewaćby się należało. Niechże, ci, co nie przyszli żałują, bo doprawdy p. Zelwerowicz bardzo artystycznie ułożył i obmyślał program.

Wczorajsze przedstawienie należało do najładniejszych, jakie się spotyka na scenach w ogólności.

Było to coś w wielkim stylu niesłychanie piękne i niesłychanie pomysłowe, nie obliczone na zwykły ciek. Po bardzo pięknym przemówieniu samego dyrektora, który podniósł zalety charakteru dzielnego wodza, prze mówił w mundurze wojskowym p. Lorentz, skreślając typ polskiego żołnierza — hetmana. Odczyt odbył się przy ciemnej sali, tylko twarz preleganta na koturnach była oświetlona.

Po przemówieniu ukazał się skrzydlaty husarz, pan W. Roslan i towarzysz pancerny na tle krwawego oświetlenia sceny. Odczytał on z „pamiętnika husarza“ Samuela Maskiewiczza bardzo piękny opis bitwy, stoczony pod Tuszynem w 1610 r. Gdy zniknął husarz, ukazał się hetman acydujący list pisany z Baru dnia 25 sierpnia 1620 roku do króla.

Kominiek w izbie z 17-go wieku prosty skromny ogień na nim, przy świetle tym siedzi rycerz smutny i głosem pełnym troski, zapoznaje nas z treścią swoich myśli, Pan Piłarski przedstawił tą chwilę bardzo poprawnie i z wielkim artystycznym umiarem. Następuje po tem najpiękniejsza perla naszej literatury z 17-go wie-

STRAJK KOLEJARZY.

MOTYWY KOLEJARZY.

Kiedy w czerwcu kolejarze otrzymali oczekiwany z upragnieniem rządowy projekt ustawy sejmowej o regulacji plac pracowników kolejowych, wystąpili za pośrednictwem Związku zawodowego pracowników kolejowych Rzeczypospolitej Polskiej (Z. Z. K.) do ministrowi kolei, a następnie do podkomisji skarbowo-budżetowej Sejmu o szereg poprawek, któreby usunęły krzywdzące punkty projektu.

Przy zastosowaniu bowiem projektu, liczne grupy kolejarzy otrzymałyby mniej, niż przed regulacją. Jednak nie wszystkie życzenia Z. Z. K. zostały uwzględnione, wobec czego ogłoszona ustawa sejmowa o regulacji plac z 13 lipca r. b. wywołała wśród kolejarzy rozczarowanie. W dodatku Rada ministrów nie wykończyła danego przez ustawę powyższą pełnomocnictwa do wyrównania wzrastających wskutek wzrostu drożyzny niedoborów drogą zwiększenia proporcjonalnego mnożnika drożyznianego oraz uwzględnienia potrzeb miejscowych przez właściwe zaliczenie miejscowości do odpowiednich klas drożyznianych przy jednozesnym zmniejszeniu liczby klas. Następnie na nadchodzącą zimę kolejarze nie mają za co wobec niewystarczających zarobków zdobyć choćby minimalnych zapasów kartofli, kapusty, opalu i t. d. Wreszcie Rada ministrów miała sobie powierzone zaszerogowanie pracowników do uchwalonych przez Sejm 15 kategorii plac. Wydział wykonawczy Z. Z. K. wszystkie krzywdy materialne zobrazował cyfrowo na piśmie i wręczył ministrowi kolei, prezydium Rady ministrów i komisji komunikacyjnej Sejmu powstrzymując jednocześnie kolejarzy od rzucenia roboty w oczekiwaniu decyzji Rady ministrów. Wobec tego, że Rada ministrów, pomimo ostrzeżeń o naprężonym położeniu odkładała decyzję o szereg tygodni z posiedzenia na posiedzenie, — kolejarze tracili stopniowo wiarę w pomyślne załatwienie sprawy. Wreszcie, gdy Rada ministrów nie zdecydowała się uwzględnić żądań pracowników co do wyrównania budżetowych niedoborów kolejarzy, — zaczęli oni rzucać pracę stopniowo na wszystkich posterunkach, nie opuszczając stanowisk.

PRZEBIEG STRAJKU.

Przedwczoraj od rana pociągi prawie nie wychodziły. Ostatni odszedł o godz. 9 m. 30 rano. W ciągu dnia wyszły tylko 4 pociągi wojskowe i jeden sanitarny. Pociągi przychodzące przyjmowano do godz. 10 wiecz.

O tej porze ruch pociągów na liniach węzła warszawskiego ustał całkowicie.

Ani jeden pociąg od tej godziny ani nie wyszedł, ani nie przyszedł do Warszawy. Ostatni o godz. 9 m. 55 przybył pociąg sanitarny belgijski.

Wieczorem nadeszły wiadomości, że do strajku przystąpili pracownicy oddziałów Skierniewickiego, Łódzkiego i Częstochowskiego.

Wszędzie strajk posiada wyłącznie charakter ekonomiczny. Przebieg jest zupełnie spokojny. Wielu spośród strajkujących wyraża żal do władz, iż lekceważeniem ich potrzeb wręcz zmusiły ich do podjęcia akcji, której sami nie pragnęli.

PRZYŁĄCZENIE SIĘ BIURALISTÓW DO STRAJKU.

Zarząd zrzeszenia biuralistów Dyrekcji Warszawskiej na nadzwyczajnym posiedzeniu w dniu 11 października r. b. uchwalił następującą rezolucję:

Wobec nieuwzględnienia ekonomicznych żądań pracowników kolejowych, biuraliści dyrekcji warszawskiej K. P. opierając się na swym memorjale z dn. 24 września, za Nr. 27, przedstawionym Marszałkowi Sejmu, sejmowej komisji komunikacyjnej, prezesowi ministrów, ministrowi kolei i prezesowi dyrekcji warszawskiej, popierają stanowisko niezabezpieczonych materialnie na najbliższą przyszłość kolegów i za mocą wytknąć następstwa, wskutek nie uwzględnienia ich żądań, składają z siebie odpowiedzialność.

ku, poemat pisany przez arjanina Wacława Potockiego p.t. „Wojna Chocińska“ a z niego wyjęty znakomity odcinek sejmowy z 1620 roku. Wypowiedziała go p. Wernisów na I o Julianie Ursjanie Niemcewiczu niezapomniano ze śpiewów historycznych wyjęto „Duma o hetmanie“ którą wypowiedział p. Gacki.

Zakończono przedstawienie „Dumą o hetmanie Stefana Żeromskiego, w której p. Leszczyce był hetmanem a W. Nowakowski księciem Ms. ciaławskim. Ostatni czytał p. A. Węgierko list hetmana do żony, pisany przed śmiercią 6 października 1620 roku w dzień bitwy pod Cecorą.

W ten sposób mamy artystycznie przedstawione ważniejsze momenty z życia hetmana w bardzo starannym opracowaniu zaco p. Zelwerowiczowi należy się za pełne doznanie.

Dobrze że to widowisko będzie jeszcze raz powtórzone. Ci, co milują historję naszą i piękno niech przyjdą i podziwiają.

OSWIADCZENIE S. S. S.

Sprawę kolejarzy wymownie ilustruje oświadczenie prezesa komitetu kolejowego S. S. S., p. Lesiawicza, wicedyrektora wydziału ruchu dyrekcji warszawskiej, złożone przedstawicielom Z. Z. K., że on jako przedstawiciel organizacji S. S. S. całkowicie popiera obecną akcję ekonomiczną, z jaką żywiołowo wystąpili kolejarze i przeciwstawiać się strajkowi kolejowemu nie będzie.

Dowiadujemy się, że polski związek kolejarzy godzi się na warunki ministra Bartla, sprzeciwia mu się jednak koło kolejarzy (związek lewicowy), które jest znacznie liczniejsze w Warszawie.

Dziś wyszły ze stacji Łódź Fabryczna dwa pociągi wojskowe do Kuluszek: jeden o 10 rano, drugi o 5-ej po południu.

Główny zarząd Polsk. Związku Kol. w Warszawie wysłał do wszystkich kolei i sekcji fachowych Polskiego Związku Kolejowców Poznań-Gdańsk-Warszawa-Radom-Lwów-Stanisławów-Kraków-Wilno (obecnie Siedlce) depesze aby ze względu na uchwałę rady ministrów z dnia 13 b. m. (podaną przez nas w ostatnim nrze.), mocą której podwyższono m. i. godzinową płacę dla maszynistów, palaczy i konduktorów od 120 do 150 %, — wznowiono znów pracę ze względu na ciężkie położenie kraju, choć nie wszystkie warunki kolejarzy zostały wypełnione.

Natomiast Związek Zawodowy Kolejarzy na wyżej wymienione dyrekcje wysłał do wszystkich kół, zarządów okręgowych i sekcji fachowych depeszę, odmienną od tej pierwszej. Według tej ostatniej dotąd sprawa nie została załatwiona; pertraktacje wydziału wykonawczego Z. Z. K. z rządem w toku.

Warszawa 14 (PAT) Rada ministrów w pełnym komplecie przeprowadziła dłuższą dyskusję nad sprawą strajku kolejowego. Po wysłuchaniu referatu ministra kolei Radą ministrów, licząc się z ciężkim położeniem aprowizacyjnym pracowników kolejowych zatwierdziła wszystkie poprzednie uchwały, powzięte w sprawie czynnej pomocy aprowizacyjnej. Podwyższono mnożnik do 200 dla wszystkich pracowników państwowych, przyznano zapomogę wysokości trzech tysięcy marek spłacalnych w ratach miesięcznych, których zapłata ma się rozpocząć dopiero po 4 miesiącach, ponadto pracownikom kolejowym, których pensja zasadnicza nie przekracza marek 800 do 1500, przyznano zapomogi na ubranie robotce.

Uchwalono poddać rewizji klasy drożyzniane i całą ustawę o regulacji plac. Rada ministrów postanowiła jednogłośnie wyrazić zaufanie ministrowi kolei oraz prosić go o cofnięcie wniesionej przed kilku dniami dymisji, minister kolei dymisję cofnął. Rada ministrów upoważniła ministra kolei, aby wrazie dalszego trwania strajku kolejowego użył tych wszystkich ustawowych środków, których wymaga interes państwa i szerokich warstw wojną skolatanę ludności dla wznowienia ruchu kolejowego.

DELEGACJA M. ŁODZI.

Wczoraj w południe pan prezydent ministrów Witos na specjalnej audiencji przyjął delegację Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi: członka dyrekcji p. Aleksandra Milkera i członka Komitetu nadzorczego p. M. Suligowskiego.

— Magistrat w roli przemysłowca.

k) W najbliższym czasie zostanie uruchomiona przez wydział zaprowiantowania fabryki mydła. Prócz tego wydział zaprowiantowania zamierza otworzyć jatkę miejską, co przyczynić się może do unormowania cen mięsa.

Staraniem wydziału zdrow. publ. została uruchomiona miejska apteka szpitalna.

W związku z uchwałą rady miejskiej o za-

stosowaniu reformy rolnej magistrat zastrzegł sobie u odnośnych władz prawo nabycia jednego z majątków okolicznych celem zorganizowania gospodarstwa, któreby dostarczało przetwory mleczne miejscowym szpitalom i instytucjom W. O. S. Do projektu powyższego władze odniosły się przychylnie.

— Dla Pomorza.

Fabryki łódzkie wykańczają teraz za sześćdziesiąt milionów marek towaru białego, który rząd zamówił dla Pomorza. Towar ten jest przeznaczony dla rodzin uboższych i robotników.

Rząd polecił aby na Pomorzu zorganizowano komitety, które zajmą się rozdawaniem tego towaru bezpłatnie.

— Ze szkół początkowych.

Na 160 szkół powszechnych w Łodzi w 90 odbywają się wykłady w języku polskim, w trzydziestu (od Nr 90 do 120 szkoły) w języku niemieckim, a w 40 szkołach świętują soboty (od 121 do 160). Bez komentarzy.

— Pożyczka państwowa

Przypominamy, że pożyczka Odrodzenia, niezbędna na kaucję będzie sprzedawana tylko do 1 listopada.

Pierwsze ciągnięcie zaś pożyczki milionowej nastąpi 6 listopada. Wygrywający wyjdzie jako pierwszy milioner z fabryki państwowej.

— Nie chciał żyć

Wczoraj przy ul. Julianowskiej 61, Franciszek Kaźmierczak lat 63. w celu samobójczym powiesił się na górze domu mieszkalnego. Pierwsza zauważyła żona jego, Marianna Kaźmierczak. O powyższym wypadku zawiadomiono Urząd Śledczy.

— Dostębniej propagandy.

Wydział propagandy pożyczki państwowej został zwiniony. Dla propagandy pożyczki przemysłowej nie tworzy ministerstwo skarbu osobnego urzędu, lecz zajmuje się ten sam organ, który pod względem technicznym pożyczkę przeprowadza.

HANDEL I PRZEMYSŁ.

— Z giełdy łódzkiej.

Wczoraj notowano na giełdzie tutejszej: 5% listy zastawne m. Łodzi w płaceniu 210 mk. w żądaniu 215; 6% obligacje zastawne m. Łodzi w płaceniu 80, w żądaniu 82 mk. Tendencja dla waluty zniżkowa; dla akcji chwiejna.

— Z giełdy towarowej m. Łodzi.

Wczoraj notowano: przedzę bawełnianą No 20)1 w żądaniu 430, tranzakc. 430 mk; No 24)1 w żąd. 50, tranzakc. 450; No 32)1 w żądaniu 500, tranzakc. 490 mk; 32)2 w żądaniu 535 mk.

Teatr i sztuka.

Dziś w piątek dnia 15 b. m. Teatr Miejski daje ostatni raz w 2 obsadzie „Papierowego kochanka“ J. Szaniawskiego. Jutro po poł. o godz. 4 po cenach najniższych „Złota czaszka“ piękny frag. dram. J. Słowackiego z p. Brokowskim w roli tytułowej. Wiecz. o godz. 8 na 6 widowisku ludowym powtórzone będzie Uroczysty Wieczór ku czci Hetmana St. Żółkiewskiego. W niedzielę po poł. o godz. 3 „Złota Czaszka“ wieczór zaś po raz 1-szy w 3 obsadzie „Papierowy kochanek“, J. Szaniawskiego.

Z Polski.

— Uroczystość muzyczna w Poznaniu.

Uroczystość otwarcia państwowej akademii i szkoły muzycznej w Poznaniu odbędzie się w sobotę 16 października.

Program uroczystości następujący: o godz.

O rano mszę św. w kościele farnym odprawił biskup Łukomski; o godz. 12 w poł. inauguracja w sali koncertowej uniwersytetu: a) przemówienie pana ministra b. dzielnicy pruskiej, b) przemówienie naczelnika wydziału literatury, teatru i muzyki, c) przemówienie dyrektora państwowej akademii i szkoły muzycznej, d) przemowy przedstawicieli władz i instytucji, e) prelekcja wicedyrektora p. dr. Kamińskiego p. t. „Nasze zadanie”. Wieczorem koncert inauguracyjny z udziałem profesorów państwowej akademii szkoły muzycznej.

Z Warszawy wybiera się na ten akt wiele osób ze świata artystycznego i literackiego.

— Walka ze szkarlatyną.

Na ostatnim posiedzeniu delegacji wydziału zdrowia publi. zarządu m. Warszawy poruszona została sprawa szerzenia się w mieście szkarlatyny w poszczególnych okręgach.

Uchwalono wybrać komisję, któraby wspólnie z wydziałem zdrowia publicznego poddała sprawę szkarlatyny i skrytykowała swe ostateczne wnioski.

Jednocześnie postanowiono zwrócić się do wydziału szpitalnictwa o powiększenie ilości miejsc w szpitalach dla szkarlatyny i o dłuższe przetrzymywanie chorych w szpitalach do ich zupełnego wyzdrowienia i dojścia do stanu nieszkodliwości dla otoczenia.

Do komisji zaproszono: d-rów Budzyńską-Tylicką, d-ra Kjeńskiego, Kowalskiego i d-ra Kopczyńskiego. W szpitalu św. Stanisława ma niebawem powstać specjalny oddział dla szkarlatyny.

— Odbudowa Kalisza.

Zniszczony przez Prusaków Kalisz podnosi się powoli z ruin. Dzięki inicjatywie i staraniom pełnego energii i przedsiębiorczości prezydenta miasta p. Michalskiego na ogólną liczbę 420 zniszczonych domów odbudowano całkowicie 38 domów — zaś 110 znajduje się w stanie odbudowy; z tej liczby 19 domów będzie w najbliższym czasie oddanych do użytku. Obecnie miasto przystępuje do budowy nowego ratusza

na miejsce spalonego przez Prusaków. Dnia 17 b. m. odbędzie się uroczystość założenia kamienia węgielnego.

— Ruch kolejowy.

Minister dzielnicy pruskiej dr. Kucharski oświadczył, że w najbliższych dniach zostanie otwarty ruch osobowy i towarowy między Poznaniem i Małopolską przez Górny Śląsk.

— Dwa nowe pisma na Śląsku.

W ostatnich dniach ukazały się 2 nowe tygodniki, które są wyrazem obecnej chwili przemowej na Górnym Śląsku.

Jeden z nich nosi tytuł francuski, wydawany w Bytomiu przez Polaków w celu informowania zagranicy o stosunkach górnośląskich; drugie pismo nosi tytuł „Polski Most”, wydawane po niemiecku w Gliwicach również przez Polaków. Ma ono na celu „rzucanie mostu” do porozumienia między Polakami a Niemcami.

Wyrokami wojskowych sądów doraźnych zostali skazani na karę śmierci przez rozstrzelanie: w Krakowie za zbrodnię dezercji: 1. szer. Józef Gawronski, 2. szer. Jan Irlak; w Tarnowie za zbrodnię dezercji: 3. szer. Florjan Cap; w Lublinie za zbrodnię dezercji: 4. szer. Sruł Weisfeld, 5. szer. Antoni Lezuba, za zbrodnię rozruchu wojskowego przez spór, nieposłuszeństwo i czynne targnięcie się na patrol żand. wojskowej, dokonane jako podżegacz w skupieniu wielu osób; w Poznaniu 6. szer. Stanisław Czolnik; w Poznaniu za zbrodnię dezercji 7. szer. Moszko Mordkiewicz za zbrodnię zdrady stanu 8. kan. Stefan Strożyk; w Łodzi za zbrodnię dezercji: 9. szer. Jan Antczak, 10. Szczepan Roczek; w Grudzie dla za zbrodnię dezercji: 11. szer. Kazimierz Paszczyński; w Dęblinie za zbrodnię dezercji: 12. szer. Abraham Najman, 13. Władysław Iwanicki, 14. Piotr Kosyl, 15. Józef Lasek 16. Chaim Rezenman; w Białymstoku za zbrodnię rabunku 17. kapr. Jan Wisniewski; w Chłmie za zbrodnię dezercji: 18. szer. Paweł Kozuszek; w Warszawie za zbrodnię dezercji: 19. szer. Karol Lewiński, za zdradę stanu: 20. szer. Władysław Krawczyk; w miejscu postoju sądu polowego D. O. Gen. Mińsk: za zbrodnię plądrowania na szkodę Faigi Wajngarten na sumę ponad 10,000 mk. 21. plut. Stanisław Kosciółek, 22. szer. Franciszek Kwiatek, 23. kapr. Stanisław Czyż, 24. szer. Stanisław Słomka; 25. szer. Ignacy Berent za zbrodnię dezercji; we Lwowie za zbrodnię dezercji: 26. szer. Wojciech Kosydor; w miejscu postoju sądu polowego ct. 3

armii: 27. ułan Jakób Zygocki za zbrodnię plądrowania w miejscu postoju sądu polowego 8 dyw. piechoty: za zbrodnię dezercji 28. szer. Stanisław Górecki, 29. szer. Antoni Laskowski, 30. szer. Bolesław Kwiatkowski. Wszystkie powyższe wyroki wykonano.

Komunikaty.

W piątek, 15 października r. b., o godz. 7 1/2, wiecz. Liga Anty bolszewicka urządza pogadankę w Domu Ludowym (ul. Przejazd 34). Przemawiać będą: p. sędzia M. Cynarski „O senacie i systemie dwuizbowym”, p. P. Jankowski „O kryzysie aprowizacyjnym”, ks. I. Gogolewski „O granicach Polski według traktatu ryskiego”.

Wejście dla członków Ligi bezpłatne, za okazaniem kwitu członkowskiego, dla obcych wstęp 2 marki.

Dnia 29 września b. r. z okazji uroczystości rodzinnej u państwa Górczyckich w Pabjanicach złożyli szanowni goście zamiast kwiatów bukietów na rzecz szanownej solenizantki, tyśiąt pięćset marek na armję ochotniczą. Kwota ta została wręczona komitetowi Obrony Obywatelskiej w Pabjanicach. Przykład godny naśladowania.

3223

Towarzystwo Krajoznawcze

W sobotę 16 b. m. o godz. 8 wiecz. w lokalu własnym Tow. (Al. Kościuszki 17), odbędzie się dalszy ciąg miesięcznego zebrania członków Tow. (z dn. 9-X, z udziałem wprawdzonych gości. Na zebraniu tem dr. Ludwik Kalisz wygłosi: „Śląsk w dobie prastawiańskiej”.

3222

W niedzielę dnia 17 października b. r. odbędzie się ogólne zebranie czeladzi, ślusarzy, kowali, tekarzy i innych pokrewnych rzemieślników przy ul. Przejazd 34 o godz. 3-ej po poł.

OGŁOSZENIE
 Dział Budowlano—Kwaterunkowy D. O. G. Grodno poszukuje inżynierów, techników, kreślarzy, dozorców budowlanych, buchalterów, magazynierów, biurolistów, i maszynistek.
 Warunki do umowy.
 Życzący winni złożyć podania wraz z curriculum vitae i odpowiednimi odpisami świadectw i referencji.
 W sprawie osobistego porozumienia przyjmuje Szef Wydziału Gospodarczego por. TARAS w godz. od 10 do 1-szej.
 3218 Łódź Piotrkowska 212.

Potrzebni murarze, cieśle, robotnicy, oraz chłopcy do pomocy przy robotach budowlanych
 Zgłaszać się w godzinach od 8-ej do 5-ej po południu, ul. Kilińskiego Nr. 77
 3223-2

Kartofie, kapuste, brukiew, marchew, siano, słomę i t. d. mają na sprzedacz wozami
Kruczyński i Ska
 Bydgoszcz ul. św. Trójcy 1 a, telefon 1323 5217-3

Buchalter (ka)
 z biarową praktyką potrzebny(na). Zgłoszenia przyjmuje Dom Handlowy S. Bielński i -Ska Al. Kościuszki Nr 17 (od 4-6 pp.)
 5236 2

D.-r. B.
Knichowiecki
 choroby dzieci
 wznowił przyjęcia 5-6 pp.
 NAWROT 2. 8195 5

Restauracja „Savoy”
 od czwartku dn. 14 X — 20 r.
 codziennie koncert
 od 7-ej wieczorem do 11-ej, znanego skrzypka, MORYCA TAUBEGO.
 Z poważaniem
 Antoni Zabrocki.
 3227

SZKOŁA KROJU I SZYCIA
 Dyplomowanej Uczennicy Paryskiej Akademii Kroju
Apolonji Kopydtowskiej
 Piotrkowska 154
 Nauka kroju, szycia, pasowania i modelowania za opłatą od mk. 50 mies. aczenie otrzymują świadectwa. Zapisy od 10-1. Sprzedaż fasonów parpieowych 5219

Z powodu wyjazdu natychmiast do sprzedania fortepian
 półkoncertowy, fir. Szredera z pięknym tonem. Wysoka 22. 3205 4

Papier
 zużyty,
 KSIĘGI BUCHALTERYJNE
 kopiały, całe archiwa, gazety, tygodniki, każdą ilość kupuje; posyłamy po odbiór.
 Lubka,
 Sienkiewicza 20, m. 16,
 3126 ost. wejś. parter.

Młocarnia
 składająca się z motoru 6 P. H. i młocarni na prostą słomę do sprzedania w KONSTANTYNOWIE pod Łodzią; ul. Łaska Nr 82.
 3225-3

Detaliczna sprzedaż
 manufaktury i resztek
 Piotrkowska 106
 prawa of. I piętro.

Kupuję
 biżuterję, brylanty, złoto srebro platynę zegarki, płace ceny najwyższe
Sienkiewicz 20 m 16
 part., ost. wejście. 8195-4

O W O C E
 wyborowe wyjątkowo piękne dostarczam wprost do domów taniej jak wszędzie bo bez pośredników.
 Nowy Rynek 9. Pieczyński.

Wędzia Jan Rzgowska 47. zagadki i bil paszport niem. wyd. w Łodzi, oraz kartę powołania.

Teatr liter. artystyczny
(w gmachu teatru „Scala”)
— Cegielniana 18. —
pod dyrekcją Mar. Tarłowskiego.

„Bagatela”

Gościnne występy
R. Gierasiński,
Mila Kamińska.

Dziś o 8.30 otwarcie sezonu!

Nadto należą do zespołu: Mieczysław Dobrowolski, Henryk Markiewicz, Lola Patroni, Jana von Roy, Michalina Zamillo, 3229 — Halina Zaleska. —

ogłoszenia:

no i sprzedaż:

A.A.A.A. Obrączki ślubne duży wybór wszystkie fasony gwarancja czyste złoto pierścionki, kolczyki zegarki najtaniej sprzedaje Jan Placek, Brzezińska 10, przy sklepie zakład reperacyjny. 10640-18

A.A.A.K Kupię meble, dywany, garderobę, futra, bieliznę, różne sprząty domowe. Placę najlepiej. Wólczajska 43 m. 6, Chrzanowicz. 7575-00

A.A.A.K Kupię meble, dywany, garderobę, futra, bieliznę, różne sprząty domowe. Placę najlepiej, Benedykta 28, m. 13, parter Łazynek. p n w 10461-11

A.A. Meble różne, pojedyncze, oraz całkowite urządzenie pokoju posiada na składzie. Skład mebli, Piotrkowska 69 1 p. Przyjmujemy obstarunki. 10500-2

A.A. Radzę kupować łokciowe towary tylko teraz bo taniej. Korzystajcie z okazji. Raszki białych taw, surówka, felfela barchany wełna, szewioty, korty, bostony wełny na suknie, ubrania, kosyfimy, płaszcze bieliznę, pościel, satynka, podszewka. Taniej niż wszędzie, bo w mieszkaniu prywatnym. Kilińskiego 40 (Widzewski) front, II p. m 10. 10215-3

A.A Meble różne 4-6-8-10 osobowe sprzedam tanio. Ul. Sienkiewicza 59, m. 21, oficyna II wejście, pierwsze piętro na prawo. 10716-2

A. Meble: kredens, stół, krzesła, łóżka, szafy otomane, łazienkę, umywalnię, garnitur salony, biurko, zegar, wieżak sprzedaje. Piotrkowska 223-3. 10711-6

A. Łóżka, szafy, otomane, stół, krzesła, biurko, stopy, sprzedam tanio, Piotrkowska 261 m. 4 front. 10620-3

J Jadłodajnię sprzedam, Targowa 16. 10613-3

Gazowe 4 rury, palniki, reflektory i inne części sprzedam S. Bieńkowski, Łódź, Piotrkowska 55. 10711-3

Sprzedam niedrogo partję płócienek, barchanów i surówek Składowa 21 Grębely. 10701-2

Maszynę „Singer” szafy, łóżko, dywan, zegar, lanszafy, sprzedam zaraz Lubelska 12 m. 1 przy Zarzewskiej. 10698-1

Aparat fotograficzny 18X24 sprzedam, Rozwadowska 25 m. 4. 10697-3

Sklep spożywczy sprzedam S. Płocka 1. 10692-1

Bryczki najnowszych fasonów, 2 szorów para biały brąz, powozy, landa na żelaznych i gumowych kołach, lekkie rotwagi, wozy, bryki towarowe i reszki sprzedam Kilińskiego 28 Dembowski. p n w c 18682-5

Rzeczy bieliznę, obuwie, różne sprząty, resztki towarów przyjmuję do sprzedaży. Sklep komisowy M. Czempik ul. Główna 17. s s p 10615-5

Meble do sprzedania, kredens, otomana, szafa, kuchenne urządzenie, zegar i wiele innych rzeczy. Piotrkowska 111 w podwórzu, 3 wejście. co 2 d. 10653-5

Sklep do sprzedania, Wiadomości Ogrodowa 20, w sklepie. s p n 10625-2

Zakład karakulowy do sprzedania Pańska 49 m. 5, od 12-5 w p 10629-1

Do sprzedania pół domu z placem i wszelkimi wygodami. Piotrkowska 139, Szymczak. s p 1

FORTEPIAN I PIANOŁĘ (automat samogrający na fortepianie) sprzedam. Wólczajska 79, m. 15.

Sprzedam sklep spożywczy zaraz z powodu zmiany interesu, przy którym jest pokój z kuchnią. Grabowa 25. 10655-1

Dom sprzedam bez pośredników cena 350 tys. mk. Sosnowa 13, właściciel. 10655-1

Palto męskie jesionka do sprzedania Gubernatorska 7 m. 12 10634-1

Sprzedam urządzenie sklepowe Nawrot 91 m 11 1 p. 10641-1

Kto chce kupić, sprzedać, dom, wille, majątek ziemski itp. niech się zgłosi, Dom Komisowy Taszycki Piotrkowska 90. Rejestracja bezpłatna. 10356-19

Sklep do sprzedania dobrze prosperujący z powodu zmiany. Gubernatorska 11. 10591-1

Sklep kolonialno-spożywczy z powodu objęcia posady do sprzedania, Ul. Leszno 33. 10595-1

Sklep spożywczy lub urządzenie nie sprzedam. Słowiańska 15. 10591-1

Maszyna do sprzedania „Singer” Zagajnikowa 81 m. 11 10603-1

Wóz lekki na parę koni sprzedam. Pańska 78 m 3. 10658-3

Sprzedam meble gabinetowe. Południowa 25, m. 26. 10668-1

Sprzedam niedrogo lampę salonową, 2 męskie zegarki i 1 damski oraz różną biżuterję. Składowa 21, Grębely. 10668-1

Sprzedam sklep z powodu choroby. Łomżyńska 24. 10647-2

Maszynę „Singer” sprzedam Gubernatorska 12 m. 22. 10656-2

Sklep spożywczy sprzedam. Wysoka 16. 10658-2

Fortepian o 4 nogach, kredens, szafa do sprzedania. Zgłoszenia do Rozwoju pod „Meble”. 10676-1

Do sprzedania: warsztat slusarski, motor na ropę, ropa naftowa. Radwańska 43 w sklepie. 10679-2

Sklep spożywczy dobrze prosperujący z mieszkaniem i elektrycznym oświetleniem z powodu wyjazdu sprzedam zaraz tanio. Wólczajska 139. 10684-2

Różne

Akuszerka Pipikowa, Piotrkowska-152 m. 14. Dla pań przyjezdnych lokal. 9314-4

Owoco wyborowe wyjątkowo piękne, również owoce suszone dostarczam wprost do domów prywatnych i sklepów, tańiej jak wszędzie, bo bez pośredników. Zamówić pocztowo: Podgębice, ul. Młynarska, Król. p n w 10553-3

Drzewka owocowe i parkowe w wielkim wyborze!!! Zakład ogrodniczy Kołaczkowskiego, Piotrkowska 241, Kilińskiego 159. p n 10556-6

Studentka poszukuje korepetycji. Oferty proszę składać do „Rozwoju” pod „Studentka”. 10696-1

Zaginęła suczka młoda, wilczej rasy. Łaskawy znalazca zechce odprowadzić za nagrodą. Piotrkowska 234, Białasiewicz. 10680-3

Pies wilczej rasy waki uciekł. Odprowadzić: Łąkowa 25. 10681-3

Zginął piesek biały, szpic. Odprowadzić za nagrodą Andrzeja 40-13, Jeska. 10083-1

Kobieta, jako służąca do malego mieszkania na stałe potrzebna. Plac Dąbrowskiego 3, m. 11. 10685-2

Zaginal pies mieszaniec podwójny, kusy ogon, szary długie. Odprowadzić, Dzika 8. 10687-3

Paniątka potrzebna do boteki z 6 klas. Oferty w „Rozwoju” „Aiba”. 10688-1

Konsultarka i 1 praczka potrzebna. Pralnia, Piotrkowska 112. 10689-3

Stroż potrzebny, Andrzeja 30. 10690-2

Poszukuje zaraz ucziwieli do pracy służącej do wszystkiego w średnim wieku. Zgłaszać się proszę ul. Juliusza 4, Nowosielski, w godz. 10-12. 95-1

Potrzebny siro... 95 sierpnia 16. 702-1

Potrzebna kobieta do sprzątnia 3 razy tygodniowo. Zgłosić się od 11-12, Dziecina 36-b, m. 13. 10703-1

Dziewczynka lat 12-14 potrzebna do służby. Pensja 100-150 mk. mies. Bałuty, Zawadzka 28, m. 44. 10706-1

Dla instytucji społecznej poszukuje się dużego pokoju ze światłem, oddzielnym wejściem w śródmieściu. Adresy: Biuro Nauczycielskie F. Sękowskiej, Przejazd 14. 10709-3

Paniątka z 4 klasowym wykształceniem poszukuje posady maszynistki, biuralistki lub kasjerki w Łodzi ewentualnie na wyjazd. Łaskawe oferty składać w adm. „Rozwoju” pod „Biegła iszczą”. 10712-3

Pierwsorzędne biuro nauczycielskie F. Sękowskiej. Przejazd 14, poleca na stałe nauczycielki domowe, wychowawczynie, bony, krawcowe, gospodynie, sklepowe, rzadców ordynaryjuszy, pauny służące na godziny, polonistki, francuzki, francuzki, dobry angielski, niemki, nauczycielkę muzyki, śpiewu. 10710-3

Przyjmuje wszelkie prace w zakresie hafciarstwa wchodzące. Leszno 15, 24. s p n 10618-2

Potrzebna ucziwiwa kobieta do gospodarstwa. Zgłaszać się do składu win. Piotrkowska 101. 10301-1

Ubrania. Frenszte wojenne od 750 do 900 mk. sukienne na zamówienie. Ubrania męskie od 1430 i wyżej, dziecięce od 200, palta chłopięce i panięskie od 425, obuwie, kurtki, spodnie kożusze, kałesony, spodniczki damskie, towary lokciowe, najtaniej poleca chrześcijańska składnica towarów pod firmą: „Jarmark Łódzki” Piotrkowska 44, pierwsze p.

UWAGA. ubrania na zamówienie wykonywa się z dobrych materiałów i po najniższym kroju. 10363-1

Potrzebny czeladnik krawiecki, na stałe. Rzgowska 42. 10644-1

Paniątka inteligentna, posazna, pragnie zapoznać odpowiedniego mężczyznę do lat 40 w celu matrymonjalnym. Kupiec pierwszeństwo. Oferty proszę składać w „Rozwoju” pod „Kupiec”. 10643-1

Potrzebne szwaczki do szycia wojskowej bielizny. Piotrkowska 123. 10649-1

Potrzebna zdolna pomocnicza do szycia. Przędzalniana 33 m. 9. 10555-2

Zdolna i sumienna kucharka poszukuje miejsca do restauracji. Ul. Cegielniana 1, Bałuty, Niciejewicz. 10673-2

Meble najtańsze źródło! Największy wybór: jadalnie, jadalnie, gabineety, kuchnie poedyńcze szafy biurka, stoły, łóżka, krzesła, otomany i szelagły do spania, oraz materace poleca: Chrześcijańska Składnica mebli pod firmą „Jarmark Łódzki” Piotrkowska 44, I p. front. 10691-1

Potrzebna zdolna pomocnicza do pralni na stałe. Wólczajska 91. 10693-2

Inteligentna paniątka pragnie przyjąć stanowisko gospodyni u młodego samotnego mężczyzny. Główna 50-46, oficyna na III-cie piętro, od 5 ej do 6 wieczorem. 10650-6

Służąca rzetelna potrzebna Ul. Główna 17, m. 2. 10614-1

Dynamo 120 wolt, 108 amper w Zd. Woli teatrze „Casino”. Oferty z ceną składać do dyrekcji teatru. 10621-6

Prawy właściciel (na) zegarka p. znalezionego na stacji Łódź-Kańska, dn. 9, 10, 2) r., może się zgłosić po odbiór takowego do „Rozwoju”. 1053-1

Potrzebne szwaczki do szycia. Srebrna 5, m. 10. 10611-1

Zagubione dokumenty Szymański Ignacy Józef zagubił paszport niemiecki w Łodzi. 10712-1

Stepel Antonina Warszawska 21 zagubiła paszport niemiecki w Łodzi, karty: węglowa, naftowa. 10628-1

Foryszak Marja Spacena zagubiła paszport niemiecki w Łodzi. 10628-1

Nowakowski Ludwik Główny zagubił paszport niemiecki w Radogoszczu. 10634-1

Kurowski Karol Wilanowski zagubił paszport polski, rtę rejestracji wyd. w Łodzi. s c p 1

Mojżesz Majer Roman zagubił paszport niemiecki w Łodzi. 10660-1

Detke Teofila zagubiła paszport niemiecki w Zduńskiej Karolew, ul. Kowieńska 10. 10630-1

Filiipiak Franciszek 58 zagubił paszport niemiecki w Łodzi, kwity ze stacji Kolejowej, oraz inne dokumenty. 10644-1

Elukim Tenenbaum zagubił paszport niemiecki w Łodzi, ul. 6-go Sierpnia 20. 19693-1

Franciszkowski Franciszek zagubił paszport niemiecki w Bruźyczach, zezwolenie na luzję, kontrakt na polowanie, oraz świadectwo na polowanie. 10630-1

Felicja Koianowska Zdzisława 21. zagubiła paszport niemiecki w Łodzi. 10673-1

Zagajewska Marjanna Wągrowa 7. zagubiła paszport niemiecki w gm. Parszniewice. 10699-1

Lukawiecka Marja Zdzisława 21. zagubiła kartę węglową. 10695-1

Stańczyk Wacława St. Zdzisława 64. zagubiła paszport niemiecki w Łodzi. 10692-1

Zagubiono kartę naftową Feliksa Mikołajewskiego Wólczajska 19. 10691-1

Steigert Berta Amalia, St. Luza Matylda zagubiły paszporty niemiecki w Niemce. 10698-1

Zemelka St. Janja zagubiła paszport niemiecki w Łodzi. 10694-1

Michałowicz Stanisław 75. zagubił książkę rocznica. 10704-1

Kozłowski Ignacy Wierzbowski zagubił kartę naftową. 10706-1

Kruszyński Konstanty zagubił paszport rosyjski w Łodzi, Łęka pow. Piotrkowska, patent na sprzedaż kramarstwa Rzgowska 55. 10706-1